

ועליו נאמר ונקה לא ונקה, ששם קן, והוא קנא ונוקם בזמן שלא נמצא קן לשרות. בדרך, זה שנאמר בה מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים. ועוד בדרך, זו קבורת רחל, שהיא בפרשת דרכים, ועליה נאמר מי יתנני במדבר מלון ארחים, והם שני משיחים, שמשם עוברים כשפאים לגאל את ישראל.

בכ"ר עץ, זהו עץ החיים, שנאמר בו עץ חיים היא למחזיקים בה, ועליה נאמר פי האדם עץ השדה. ועוד בכל עץ, זה צדיק, שהוא עץ פרי עשה פרי למינו, וזה יום השבת, ששם זוגה של השכינה עם הקדוש ברוך הוא, ושם יש לה נחת, ועליו נאמר והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו. זה עתו של צדיק שהוא ליל שבת, שמהצדיק פורחות נשמות חדשות בישראל ערב שבת, שנקראו פנים חדשות.

אפרחים - אלו תלמידי חכמים, שבגללם שורה שכינה על ישראל. או ביצים, אלו הם תינוקות של בית רבן שבגללם שורה שכינה על ישראל, ואלו הם בעלי מקרא, ובזמן שהם עוסקים בתורה או במצוה, שהם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, וגורמים לחבר אותם יחד, יורשים משם נשמות, ונקראים בנים של הקדוש ברוך הוא, משום שבעלי מקרא ובעלי משנה הם מהכנפים שלה, ומשום זה והאם רבצת על האפרחים או על הביצים, היא רובצת עליהם בארבע הכנפים שלה, שנאמר בהם וארבע כנפים, יונקים פנים קטנות, והם ארבע פנים לכל אחד ואחד,

(יח) ונקה לא ונקה, דתמן קן, ואיהו קנא ונוקם, בזמנא דלא אשכחתי קינא לשריאי, בדרך, דא דאתמר בה (יהושע ה ד) מתו במדבר בדרך בצאתם ממצרים, ועוד בדרך, דא קבורת רחל, דאיהי בפרשת ארחים, ועלה אתמר (ירמיהו ט א) מי יתנני במדבר מלון ארחים, ואינון תרין משיחין, דמתמן קא עברין פד אתאן למפרק לישראל.

בכ"ר עץ דא איהו עץ החיים, דאתמר ביה (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה, ועליה אתמר (דברים כ יט) פי האדם עץ השדה, ועוד בכל עץ דא צדיק דאתמר ביה (בראשית א יא) עץ פרי עשה פרי למינו, ודא יום השבת דתמן זוגא דשכינתא עם קודשא בריך הוא, ותמן אית לה נייחא, ועליה אתמר (תהלים א ג) והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פרו יתן בעתו, דא עתו דצדיק דאיהי ליל שבת, דצדיק מניה פרחין נשמתין חדתין בישראל ערב שבת דאתקריאו פנים חדשות.

אפרוחים אלין תלמידי חכמים, דבגינהון שריא שכינתא על ישראל, או ביצים אלין אינון תינוקות של בית רבן, דבגינהון שריא שכינתא על ישראל, ואלין אינון מארי מקרא, ובזמנא דאינון עסקין באורייתא או במצוה דאנון קודשא בריך הוא ושכינתא, וגרמי לחברא לון פחדא, ירתין מתמן נשמתין, ואתקריאו בנים דקודשא בריך הוא, בגין דמארי מקרא ומארי משנה אינון מגדפין (דף כא ע"ב) דילה, ובגין דא והאם רבצת על האפרוחים או על הביצים, איהי רביעא עליהו בארבע גדפין דילה, דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבע כנפים, יונקין אנפי זוטרי, ואינון ארבע אנפין לכל חד וחד, ובהון

ובָּהֶם הָאֵם רוֹכֶצֶת עֲלֵיהֶם, וְלִפְעָמִים הִיא עֲלֵיהֶם, וְלִפְעָמִים מְסַתְּלֶקֶת מֵהֶם, אָבֵל מִשׁוּם שֶׁהֵם מִהַמְּעִים שְׁלֵה, (שְׁנֵאמַר בָּהֶם יִרְמִיחוּ לֹא) הִמּוּ מֵעִי לוֹ, מִשׁוּם אֲהָבָה שָׂרְאוּ אֶת מַעֲיָה עֲלֵיהֶם, וְהֵם בְּעֲלֵי קִבְלָה, נֹאמַר בָּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, שֶׁהָאֵם לֹא זֹזָה מֵהֶם לְעוֹלָם.

שְׂוֵדָא קְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא תוֹרָה, וְשִׁכְנָה הִיא מִצְוָה. אֲשֶׁרִי מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בָּהֶם לִיחַד אוֹתָם. וְכֵן זְכוּר וְשִׁמּוֹר הֵם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנָתוֹ. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁמִּיחַד אוֹתָם בְּיוֹם שַׁבָּת, שֶׁהוּא יְסוּד, וּבִאֲהָבָה וַיִּרְאֶה שֶׁל י"ה, שֶׁהֵם אָבָא וְאָמָא. זְכוּר וְשִׁמּוֹר, הֵם כְּנֶגֶד תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ - י', וְתְּפִלִּין שֶׁל יָד - ה', זְכוּר וּנְקָבָה, וְאֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁמִּיחַד אוֹתָם בְּקִרְיַת שְׁמַע בְּיִרְאֶה וְאֲהָבָה, שְׁבוּזֵן שִׁישְׂרָאֵל מִתְעַסְקִים בַּתוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב וּבַתוֹרָה שֶׁבְּעַל פִּה בִּאֲהָבָה וַיִּרְאֶה, נֹאמַר בָּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וּבְזִמְנָן שְׁלֹא מִתְעַסְקִים בָּהֶם בִּאֲהָבָה וַיִּרְאֶה, נֹאמַר בָּהֶם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

בְּזִמְנָן שִׁישְׂרָאֵל שׁוֹמְרִים שַׁבָּת בְּזְכוּר וְשִׁמּוֹר בְּיִרְאֶה וְאֲהָבָה, נֹאמַר בָּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְאֵם לֹא, כְּתוּב בָּהֶם שְׁלַח תְּשַׁלַּח וְגו', שְׁנֵי גִרוּשִׁים. וּבְזִמְנָן שִׁישְׂרָאֵל מִיחַדִּים אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּתְּפִלִּין שֶׁל יָד וּבַתְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ בְּיִרְאֶה וְאֲהָבָה, נֹאמַר בָּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵם לֹא - שְׁלַח תְּשַׁלַּח. וּבְזִמְנָן שֶׁמְקַיְמִים מִצְוֹת בְּרִית מִלָּה וּמַעֲבִירִים מֵהֶם הַעֲרֹלָה וְעוֹשִׂים פְּרִיעָה בְּיִרְאֶה וְאֲהָבָה, נֹאמַר בָּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵם לֹא - שְׁלַח

אִימָא רְבִיעָא עֲלֵיהוּ, וְזִמְנִין אִיהִי עֲלֵיהוּ, וְזִמְנִין אִסְתְּלֶקֶת מִנֵּיהוּ, אָבֵל בְּגִין דְּאִינוּן מִן מַעוּי, (ג"א דְּאֲתָמַר בְּהוּן יִרְמִיחוּ לֹא יוֹ) הִמּוּ מֵעִי לוֹ), בְּגִין דְּרַחֲמֵי דְחִמּוּ מִיַּעֲהָ עֲלֵיהוּ וְאִינוּן מְאֲרִי קִבְלָה, אֲתָמַר בְּהוּן (דְּבִרִים כב ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּאִימָא לָא זֹזָה מִנֵּיהוּ לְעוֹלָם.

דְּנִדְאֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ אוֹרִייתָא, וְשִׁכְנָתָא הִיא מִצְוָה, זְפָאָה מָאן דְּמִתְעַסֵּק בְּהוּן לִיחַדָּא לוּן, וְכֵן זְכוּר וְשִׁמּוֹר אִינוּן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנָתִיה, זְפָאָה אִיהוּ מָאן דְּמִיחַד לוּן בְּיוֹם שַׁבָּת, דְּאִיהוּ יְסוּד, וּבְרַחֲמֵי וּדְחִילוֹ דִּי"ה, דְּאִינוּן אָבָא וְאִימָא. זְכוּר וְשִׁמּוֹר, אִינוּן לְקַבֵּל תְּפִלִּין דְּרִישָׁא י', וְתְּפִלִּין דְּיָדָא ה', דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְזְפָאָה אִיהוּ מָאן דְּמִיחַד לוּן בְּקִרְיַת שְׁמַע בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוּ, דְּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מִשְׁתְּדַלִּין בְּאוֹרִייתָא דְּבְכֹתֵב וּבְאוֹרִייתָא דְּבְעַל פִּה, בְּרַחֲמֵי וּדְחִילוֹ, אֲתָמַר בְּהוּן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וּבְזִמְנָא דְּלֹא מִשְׁתְּדַלִּין בְּהוּן בְּרַחֲמֵי וּדְחִילוֹ, אֲתָמַר בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

בְּזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל נְטָרִין שַׁבְּתָא בְּזְכוּר וְשִׁמּוֹר בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוּ, אֲתָמַר בְּהוּן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵם לֹא כְּתִיב בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח וְגוֹמַר, תְּרִין תְּרוּכִין, וּבְזִמְנָא דִּישְׂרָאֵל מִיחַדִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בַּתְּפִלִּין דְּיָד וּבַתְּפִלִּין דְּרֹאשׁ בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוּ, אֲתָמַר בְּהוּן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵם לֹא שְׁלַח תְּשַׁלַּח, וּבְזִמְנָא דְּמַקְיִימִין מִצְוֹת בְּרִית מִלָּה וְאֲעַבְרִין מִנֵּיהוּ עֲרֹלָה, וְעַבְדִּין פְּרִיעָה, בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוּ, אֲתָמַר בְּהוּן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵם לֹא שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, בְּזִמְנָא דְּמִיחַדִּין בְּזוּגִיהוּן בְּקִדּוּשִׁין וְשִׁבְעַ בְּרַכָּאן,